

Sjelesorgfaglig videreutdanning ved Institutt for Sjelesorg, Norge og St. Lukas, Sverige

Ved Institutt for Sjelesorg har vi i samarbeid med St. Lukasstiftelsen i Sverige gjennomført to perioder med videreutdanning i sjelesorg. Begge utdanningene har gått over to år og har vært tilbudt prester, diakoner og kateketer i Tunsberg bispedømme og prester og diakoner i Strängnäs Stift, Sverige. Programmet er utviklet i et samarbeid mellom St. Lukasstiftelsen og Institutt for Sjelesorg og har i metode og opplegg hentet det beste fra begge institusjoner.

Utdanningen har 24 deltakere, 12 fra Norge og 12 fra Sverige.

Vi ønsker å videreføre tilbudet om denne utdanningen, slik at også andre bispedømmer kan ta del i den. Programmet går over 2 år. Det arrangeres 4 kursuker, en i hvert semester. 2 av kursukene er i Norge, ved Institutt for Sjelesorg, Modum, og 2 er i Sverige. Mellom hver kursuke arrangeres det en veiledningsdag, for de norske på Institutt for Sjelesorg, og for de svenske ved St. Lukas i Stockholm.

Mål

Den sjelesorgfaglige videreutdanningen har som hovedmål å kunne gi deltakerne mulighet til å utvikle sin identitet som sjelesørgere gjennom økt kunnskap, ferdighetstrening, personlig bearbeiding og åndelig fordypning. En vektlegger en integrasjon av teologisk arbeid og klinisk praksis, og sjelesørgerisk faglighet søkes utviklet i vekselvirkningen mellom de ulike elementene. Det svensk/norske samarbeidet gir mulighet for å utvikle den sjelesorgfaglige kompetansen som kontakten over landegrensene gir. Ved å gi gruppen en tverrfaglig sammensetning har en også som målsetting å kunne dele erfaringer og kompetanse inn i et kirkelig samarbeid med respekt og hjelp til innsikt i hverandres fagområder.

Med fokus på sjelesørgeren ønsker en å bidra til:

- Økt bevissthet på egen tros- og livshistorie.
- Økt bevissthet på hvordan dette påvirker den sjelesørgeriske relasjon.
- Hjelp til personlig å kunne bearbeide eget stoff og egne prosesser.
- Hjelp til å se personlige ressurser og grenser.
- Åndelig fordypning

Med fokus på faget ønsker en å bidra til:

- Økt innsikt i hvor en kan hente kunnskap og læring.
- Stimulering av egen læring og refleksjon gjennom litteraturstudiet.
- Læring gjennom bearbeiding og refleksjon over erfaringer.
- Økt erkjennelse av fagets egenart kombinert med betydning av å lære av andre disipliner.

Betydningen av konteksten:

- Utdanningen ønsker å bidra til økt innsikt i hvordan den historiske, kulturelle, religiøse og familiære kontekst påvirker det sjelesørgeriske arbeid

Omfang og arbeidsform

Programmet går over 2 år.

Vi har 4 kursuker, en i hvert semester. Kursukene varer fra mandag middag til fredag middag. I tillegg til kursukene kommer tre hele dager med veiledning.

Utdanningen har som forutsetning at deltakerne selv har hovedansvar for egen læring og utvikling. Deltakerne arbeider med mapper og skriver ulike typer notater. Etter hver uke gis det rom for å skrive sitt eget personlige notat som ikke skal leses av andre.

Det meste foregår i grupper. Gjennom arbeid i gruppe søker utdannelsen å fremme egenlæringen, både teoretisk faglig, veiledningsmessig og personlig. Fokus er på person (basisgruppen) – praksis (veiledningsgruppen) – fagkunnskap (litteraturstudium, undervisning og litteraturgruppe).

Basisgruppe. I basisgruppen handler det om den enkeltes personlige utvikling. De samme 8 personene møtes under hele kurset og arbeider narrativt og psykodynamisk i forhold til den enkeltes livs- og troshistorie. Gruppen ledes av en av veileder.

Veiledningsgruppe. I veiledningsgruppen er fokus drøfting av problemstillinger og refleksjon over egen praksis. Hver enkelt presenterer et skriftlig case. Caset skal være på 1-2 sider og inneholde sammenfatning av hva en ønsker å få veiledning i og hvilke psykologiske og teologiske refleksjoner en gjør seg i lys av caset. En drøfter så problemstillingene, og den enkelte gjør seg notater i etterkant i forhold til hva en har fått belyst. Deltakerne i gruppen skifter. Gruppen ledes av veileder.

Litteraturgruppe. Det settes opp et pensum til hver kursuke som forutsettes lest før kurset. Deltakerne skal ha med seg tre problemstillinger til hver bok/artikkel, og gruppen velger så hvilken bok og hvilke problemstillinger en ønsker å drøfte. Gruppen er uten veileder. Det skrives referat der en viser til hva en har arbeidet med.

Plenumsgruppe. Plenumsundervisning er begrenset til 1 ½ time hver formiddag og evt filmer eller oppsummeringer på kveldstid. Plenum utdyper enkelte tema som kan være vanskelig å tilegne seg bare gjennom litteratur og lesning.

Temagruppe. Denne gruppen dannes for å forberede temafremstillingen i siste kursuke. Hver deltaker velger en temagruppe innenfor de fire temabolkene i undervisningen: Sjelesorgens egenart – sjelesorgens kulturelle kontekst – sjelesorgens teologiske grunn – erfaringens språk i sjelesorgen. Temagruppen arbeider mellom kursukene med opplegget og får noe tid også i kursukene til å drøfte fremdrift og fremlegg.

C. Innhold

De ulike ukene har tema:

1. Ansiktet – Sjelesorgens egenart
2. Livsrommet – Sjelesorgens kulturelle kontekst
3. Horisonten – Sjelesorgens teologiske grunn
4. Kilden – Erfaringens språk i sjelesorgen

I den første uken tar en opp spørsmål rundt en teologisk grunnlagsforståelse av sjelesorgen. En ser på modeller for å forstå sjelesorgens egenart, historie og ulike tradisjoner. I den andre uken ser en på sjelesorgen i et utvidet perspektiv, i forhold til kultur og kontekst, og i forhold til terapi og annen veiledning. En ser på utviklings- og tros-psykologiske perspektiver og gjennomgår Erik H. Eriksons utviklingspsykologiske stadier og Fowlers tenkning om

trosutviklingen. I den tredje uken går en dypere inn i det teologiske. En ser sjelesorgen i sammenheng med forkynnelse, fellesskap og ritual. Den fjerde uken handler om kristen fordypning.

Litteraturstudiet har fokus på fagkunnskapens betydning for praksis. En tenker i bredde og dybde og ønsker å benytte både fagteologisk, sjelesorgfaglig og skjønnlitterær litteratur.

D. Krav

Nærværspunkt i fire kursuker som går fra mandag til fredag. I tillegg kommer 3 obligatoriske veiledningsdager.

Skriftlig arbeid:

Det skriftlige arbeidet samles i en mappe som til enhver tid kan kontrolleres av veilederne.

Litteraturstudiet: Ut fra hver av bøkene skal den enkelte presentere tre problemstillinger som det kan være aktuelt å drøfte i litteraturgruppen. Dessuten skal en til hver av de tre siste kursukene presentere 1-2 siders refleksjon over en av bøkene/artiklene. Arbeidet godkjennes av veileder.

Case-studiet: I alt 6 case-beskrivelser på 1-2 sider med en avsluttende teologisk og psykologisk refleksjon. Caset tas opp i gruppe med veileder til stede, og det godkjennes av veileder. I etterkant av fremlegget skal en lage et refleksjonsnotat om hva samtalen har bidratt med av forståelse og innsikt.

Refleksjonsnotat: Personlige refleksjonsnotater etter hver kursuke. Disse skal arkiveres, men er private og skal ikke leses av andre.

Temagruppen: Hver gruppe lager en sammenfatning av sin presentasjon og redegjør for hvilken litteratur som er lagt til grunn for fremføringen. 1-2 sider.

Litteraturstudium:

Til første kursuke leses ca 160 sider. Siden leses ca 700 sider til hver av de tre påfølgende kursukene. Det skjønnlitterære stoffet er inkludert.

Som grunnbøker har en valgt Berit Okkenhaug: *Når jeg ser ditt ansikt* og Johan Cullberg: *Dynamisk Psykiatri*. Disse bøkene vil følge alle kursukene. Den øvrige litteraturen knyttes til hovedtemaene og vil kunne variere fra kurs til kurs.

Temapresentasjon:

Hver gruppe har 45 min til presentasjonen og 15 min til tilbakemeldinger. Hele gruppen er ansvarlig for presentasjonen. Presentasjonene foregår under siste kursuke og evalueres av lederne.